

VISITES A LA MANRESA DESCONEGUDA

plantes es feia el procés de fabricació de les mescles de cautxú, negre fum i altres ingredients químics que eren la base per la posterior fabricació dels elements que constituïen finalment el pneumàtic. Avui serveix de magatzem.

El recorregut segueix per diferents naus, més modernes, que presenten una coberta en dent de serra per aprofitar la llum natural, amb bigues lleugeres. Destaca per damunt de totes una nau edificada als anys setanta i que fa una superfície de 26.000 m².

Avui les naus són ocupades per diferents empreses que les lloguen dins del complex logístic de Pirelli. En una la Fundació Convent de Santa Clara (Banc d'Aliments) hi té el seu magatzem.

Parc logístic Pirelli

Actualment el complex industrial de Pirelli s'ha convertit en un parc logístic de la mateixa empresa que ofereix un espai d'emmagatzematge superior als 90.000 m² controlat per vuitanta persones.

El parc PINSA Logística gestiona 40.000 operacions d'albarans cada mes mitjançant l'organització i distribució centrada en la recepció, emmagatzematge, manipulació, sistemes informàtics, atenció al client, seguretat i distribució.

Una part de les naus del complex logístic està ocupat per pneumàtics de Pirelli que arriben de diferents línies de pro-

ducció que la multinacional té a Europa i al món (Itàlia, Alemanya, Anglaterra, Rússia, Brasil, Xina, etc.) i d'aquí es distribueixen -en menys de 24 hores- a tots els punts de distribució d'Espanya i Portugal (turismes) i França (camions).

A més, és el centre de distribució a la resta d'Europa dels pneumàtics per al sector agrícola. Als gegantins palets de barres modulables s'acumulen fins a 400.000 pneumàtics que donen servei a 2.000 clients en 7.000 punts d'entrega, Les instal·lacions manresanes també acullen alguns departaments de la central de Barcelona. La resta es lloga a diferents empreses del Bages i Catalunya com ICL, empreses de plàstics, electrodomèstics, metall entre altres que aprofiten la gran capacitat de les naus de Pirelli i la centralitat que té el parc dins del territori català. Pirelli s'encarrega del servei logístic d'aquestes empreses.

Tanmateix hi ha llogats espais d'oficina a petites empreses locals, i el pàrquing de les instal·lacions, d'11.000 m², per deixar-hi camions. A banda, dues empreses s'hi han ubicat per fer reciclatge de pneumàtics usats. En total, a banda dels 125 empleats propis, a Pirelli hi treballa una vintena llarga de persones d'altres empreses.

Per la singularitat dels edificis i els espais del conjunt s'hi ha rodat anuncis comercials i escenes d'algunes pel·lícules.

LA PIRELLI, PATRIMONI INDUSTRIAL

De fàbrica de barrets a centre logístic de primer ordre

ORGANITZA: Ajuntament de Manresa

COL·LABOREN: Pirelli Neumáticos S.A.U., Centre d'Estudis del Bages, Fundació Turisme i Fires de Manresa, Museu de la Tècnica de Manresa-Parc de la Sèquia, Associació de restauració de vehicles antics de bombers de Manresa i Equip de Dynamics de l'Escola Politècnica Superior d'Enginyeria de Manresa

TEXT: Francesc Comas Closas / FOTOGRAFIA DE PORTADA: La Pirelli els anys 40 (Arxiu Pirelli)

LA PIRELLI, PATRIMONI INDUSTRIAL

De fàbrica de barrets a centre logístic de primer ordre

Antecedents. La fàbrica de Barrets

A un extrem de la partida de la Plana del Pont Nou s'hi va edificar a la segona meitat del segle XIX una fàbrica tèxtil dedicada a la confecció de barrets i d'aquí que es conegués com la fàbrica dels Barrets.

La raó social Ferigola, Castelló i Companyia, amb despatx a Barcelona, va establir una moderna fàbrica de barrets (registrada el 1892) que no devia anar gaire bé perquè al cap d'uns anys les instal·lacions van ser venudes a una serradora.

La zona dels Barrets va ser l'espai on es van començar a practicar diferents esports, com els primers partits de futbol, pràctiques de cotxes i motos. També va ser on es van fer els primers aterratges d'avions que

Manresa amb un aparell desmuntat que van posar en marxa al camp dels Barrets. Més tard, el 1926 el pilot català Canudas va sobrevolar la ciutat amb el fotògraf Josep Gaspar Serra, d'origen manresà, per fer les primeres fotografies aèries de Manresa.

Una fàbrica de pneumàtics

El 1917 es va obrir un nou negoci amb la fàbrica de pneumàtics Nacional que va ser la primera a tot l'estat. El 1923 la indústria va ser comprada per la Societat italiana Pirelli dedicada a la fabricació de pneumàtics, càmeres d'aire, tota mena d'articles de goma i cables elèctrics (a Vilanova i La Geltrú).

El 1924 començava una època de prosperitat d'una fàbrica que va ser un símbol per a la ciutat durant quasi cent anys. Amb el pas del temps les naus de la fàbrica que eren les primeres que es troben al complex a la dreta del riu Cardener es va anar ampliant tant en superfície com noves naus i activitats industrials. Si als anys vint hi treballaven unes 40 persones

després de la guerra la plantilla s'apropava als 400 treballadors i a primers de 1950 ja arribava als 700 fins a convertir-se en l'empresa més important de Manresa tant per treballadors com per producció.

El creixement de Pirelli va anar relacionat

amb el creixement econòmic de l'estat espanyol i els anys seixanta i primers dels setanta van ser els moments de major expansió de l'empresa que va obligar a modificar el traçat de la carretera de Manresa a Sant Joan de Vilatorrada i fins i tot es van fer noves naus, dedicades al tèxtil, a l'altre costat de la carretera. Les successives ampliacions i la construcció de noves naus va fer que Pirelli assolís una superfície de 160.000 m² i una plantilla que va arribar a 2.254 treballadors el 1970.

La crisi econòmica dels setanta va afectar molt l'empresa i a primers dels vuitanta, en un període de forta conflictivitat laboral, la plantilla es va reduir a 1.600 treballadors i posteriorment es va establitzar al voltant dels 1000 empleats, amb una major automatització dels processos que va portar a una producció màxima de 5.800.000 pneumàtics l'any 2002. Només una dada curiosa, amb els pneumàtics produïts a Manresa els darrers 10 anys de producció posats l'un darrera l'altre podríem donar la volta al món de Manresa a Tokio, Los Angeles i tornar a Manresa.

A partir d'aquell moment l'empresa va anar reduint la seva activitat i finalment el 2009 tancava la seva producció a Manresa després de vuitanta-cinc anys d'activitat i de donar feina a un gran nombre de bagencs, principalment de Manresa i Sant Joan de Vilatorrada.

El recinte industrial el formen quatre grans grups de naus de planta baixa, separats per carrers interiors i set edificis per a diferents serveis com administració, centre

mèdic, transformadors, etc.

Un gran complex industrial

Entrarem al recinte industrial per la porteria que conserva el nom de Pirelli, amb la tipologia característica de la marca, a la teulada. Seguirem cap a la nau d'oficines on podem veure una breu projecció sobre la història de la Pirelli i després un museu on hi ha imatges i productes de la fàbrica en diferents moments de la seva història.

Aquesta nau es va edificar sobre un refugi antiaeri que es va construir a finals de l'any 1938, un mes abans del primer bombardeig que va patir Manresa durant la Guerra Civil, per als obrers i obreres de la fàbrica.

D'aquí anem a l'antiga fàbrica de barrets, on encara són visibles les naus i la façana de l'antiga fàbrica (1898), i que avui serveix de magatzem dels pneumàtics que s'han de distribuir per tot l'estat espanyol i Portugal. Abans passem per sota d'un moll de càrrega amb una teulada que data dels anys vint i ha estat una imatge molt utilitzada com a símbol de Pirelli.

La primera fàbrica va construir una resclosa al Cardener per aprofitar la força de l'aigua i un canal que porta l'aigua cap a l'edifici. Avui encara es conserva la turbina hidràulica de 50 CV.

Al mig del conjunt de naus destaca la nau del Banbury (1030.04). Les qualitats arquitectòniques i espacials d'aquesta construcció, de l'any 1959, són una mostra de l'arquitectura industrial de finals del XIX i principis del XX. En aquesta nau de tres

Complex industrial Pirelli el 1961 (Arxiu particular Quintana)

van arribar a la ciutat. L'espai pla, obert i lliure d'obstacles facilitava l'aterratge i enlairament d'aquells primers aeroplans.

La primera notícia relacionada amb l'aviació és del 17 de gener del 1914. Aquell dia, l'aviador francès Mr. Demazel va arribar a